

มาตรการแก้ไขปัญหาการเผาอ้อยเพื่อลดปัญหาฝุ่นมลพิษ PM 2.5

ฤดูกาลผลิตปี 2568/2569

ตามมติคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ในการประชุมครั้งที่ 5/2568

เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2568

1. มาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้

1.1 มาตรการทางกฎหมาย

1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี ในการห้ามเผาอ้อย เพื่อลดปัญหาฝุ่นมลพิษ PM 2.5 และให้มีการดำเนินตามกลไกบริหารงานของระดับพื้นที่

2) เสนอระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ว่าด้วยการตัดและส่งอ้อยให้แก่โรงงาน การตรวจสอบคุณภาพอ้อยและการรับอ้อยจากชาวไร่อ้อยหรือหัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อย (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

3) เสนอระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ว่าด้วยการกำหนดปริมาณมาตรฐานในการผลิตน้ำตาลทรายขั้นต่ำของโรงงาน พ.ศ.

4) กำหนดเป้าหมายปริมาณอ้อยเผาที่โรงงานสามารถรับเข้าหีบได้ ไม่เกินร้อยละ 20 ต่อวัน และกำหนดเป้าหมายปริมาณอ้อยเผารวมตลอดทั้งฤดูกาลผลิตไม่เกินร้อยละ 10 (ทั้งประเทศ)

5) ให้โรงงานหยุดรับอ้อยเข้าหีบช่วงเทศกาลปีใหม่ ระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม 2568 เวลา 00.01 น. ถึงวันที่ 4 มกราคม 2569 เวลา 23.59 น.

6) ตั้งแต่เปิดหีบไปจนถึงหลังวันเด็กแห่งชาติ (10 ม.ค. 69) ขอความร่วมมือโรงงานรับอ้อยสดให้มากที่สุด

1.2 การกำกับดูแลและตรวจสอบ

1) คณะกรรมการตรวจสอบการประกอบการอุตสาหกรรมอย่างเข้มข้น ลงพื้นที่กำกับดูแล การรับอ้อยเข้าหีบ และการประกอบการของโรงงานน้ำตาลอย่างครอบคลุม และรัดกุม

2) คณะทำงานกำกับตรวจสอบ การตัดอ้อย การรับอ้อยเข้าหีบ และการหีบอ้อย ฤดูกาลผลิตปี 2568/2569 ลงพื้นที่ติดตามการรับอ้อยเข้าหีบ และกำกับให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

3) กลไกการขออนุญาตเผา โดยมีปริมาณอ้อยเผาเข้าหีบต่อวันไม่เกินปริมาณที่คณะกรรมการ กำหนด ตามความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย

1.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการกำกับดูแลและตรวจสอบ

1) ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (GISTDA และกระทรวง DE) ในการติดตาม จุดความร้อน (Hot spot) พร้อมติดตามร่องรอยการเผา (Burned Scar)

2) TraffyFondue “แจ๊ซอูต” เรื่องการเผาอ้อย เพื่อรายงานอ้อยเผา สำหรับให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ๊ซอูต

2. มาตรการส่งเสริมเทคโนโลยีและเครื่องจักรกล

2.1 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยยืมเครื่องสางใบอ้อยจำนวน 288 เครื่อง นำไปใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการตัดอ้อยสดด้วยแรงงานคน

2.2 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

1) การส่งเสริมพันธุ์อ้อยพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย โดยกำหนดสิทธิ์พิเศษสำหรับเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่ตัดอ้อยสดส่งเข้าหีบร้อยละ 100 ในฤดูกาลผลิตปี 2567/2568

2) กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกับ สถาบันการศึกษา (วิทยาเกษตรและเทคโนโลยี, วิทยาลัยชุมชน, สถาบันเทคนิค, มหาวิทยาลัย) ฝึกอบรมเพื่อพัฒนา (เกษตรกรชาวไร่อ้อย และบุคลากรของโรงงานน้ำตาล) พนักงานขับรถตัดอ้อย รถแทรกเตอร์ฟาร์ม และเครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมการซ่อมบำรุง และความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการรับรอง

2.3 การวิจัยและพัฒนา

1) วิจัยและพัฒนาพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมสำหรับการตัดสดด้วยรถตัดอ้อย และด้วยแรงงานคน

2) คณะทำงานขยายผลต้นแบบ และองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อย น้ำตาลทราย และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง สู่ภาคธุรกิจ (เครื่องแยกใบอ้อย เครื่องผลิตใบอ้อยอัดเม็ด ฯลฯ)

3. มาตรการทางการเงินและการสร้างแรงจูงใจ

3.1 การเสนอขอรับการสนับสนุนเงินช่วยเหลือจากภาครัฐโดยตรง

มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่อ้อยเก็บเกี่ยวอ้อยสดคุณภาพดีเพื่อลดฝุ่น PM 2.5 ฤดูกาลผลิตปี 2568/2569 (โดยเสนอขอวงเงินเท่ากับร้อยละ 90 ของคาดการณ์ปริมาณอ้อยเข้าหีบ ฤดูกาลผลิตปี 2568/2569) ** อยู่ระหว่างการพิจารณาเงิน (บาท/ตันอ้อย) ที่เหมาะสม

- มาตรการสร้างแรงจูงใจแก่ (คู่สัญญา) เกษตรกรชาวไร่อ้อยเก็บเกี่ยวอ้อยสด สะอาด คุณภาพดีร้อยละ 100 เท่านั้น

- มาตรการเพิ่มรายได้จากใบและยอดอ้อย (จ่ายให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย)

3.2 สินเชื่อสีเขียวเพื่อเกษตรกรชาวไร่อ้อย

1) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อยสำหรับบริหารจัดการแหล่งน้ำและซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรในไร่อ้อย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ปี 2568-2570 วงเงินรวม 6,000 ล้านบาท

2) มาตรการขอรับสิทธิ การส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม (BOI) แต่ละโครงการที่เสนองบประมาณไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาทต่อโครงการ (การจัดซื้อรถตัดอ้อย, เครื่องสางใบอ้อย, เครื่องรวบรวมใบอ้อย, การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของโรงงานน้ำตาลให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) (โครงการสิ้นสุดภายใน 31 ธันวาคม 2568 และกระทรวงอุตสาหกรรมจะเสนอเพื่อขอขยายระยะเวลา)

3) กระทรวงอุตสาหกรรม หรือร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทย ขอความร่วมมือให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อให้แก่โรงงานน้ำตาล ในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม เพื่อการจัดหารถตัดอ้อย

4) กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย พิจารณาให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ สนับสนุนการจัดหาเครื่องจักรกล (รถตัดอ้อย เครื่องสางใบอ้อย เครื่องตัดอ้อยฟุ้งข้าง เครื่องกวาดใบอ้อย เครื่องอัดใบอ้อย และผานสับคลุกใบอ้อย) สำหรับเกษตรกรชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล

3.3 กองทุนหมุนเวียนระดับชุมชน

กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย พิจารณาสับสนุนการรวมกลุ่มชาวไร่อ้อย ดำเนินโครงการสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มจากเศษซากใบและยอดอ้อย

3.4 ระบบรางวัลและการจูงใจ

โรงงานน้ำตาลพิจารณาจ่ายเงินเพิ่มให้แก่ชาวไร่อ้อยคู่สัญญา เพื่อสนับสนุนการตัดอ้อยสดลดการเผาอ้อย

4. มาตรการสร้างมูลค่าเพิ่มจากใบและยอดอ้อย

4.1 การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องและการขยายผลสู่ชุมชน

1) ขยายต้นแบบไปสู่ชุมชน อาทิ การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อย ในการผลิตใบและยอดอ้อยอัดแท่ง (Sugar Cane Biscuit) ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อย ในการผลิตถ่านกัมมันต์จากใบและยอดอ้อย ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อยและโรงไฟฟ้า ชีวมวลในการผลิตผงเชื้อเพลิงชีวมวล (Biomass Powder) ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อย ในการผลิตก๊าซและปุ๋ยชีวภาพจากอ้อย และส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรชาวไร่อ้อยในการผลิตถ่านชีวภาพหรือไบโอชาร์ (Biochar)

2) พัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากใบและยอดอ้อยชนิดใหม่ ที่มีมูลค่าสูง

4.2 การพัฒนาช่องทางการตลาดต่อเนื่อง เพื่อรองรับการขยายตัวของตลาด

1) การขึ้นทะเบียน

- เกษตรกรชาวไร่อ้อยที่จะขายใบและยอดอ้อย
- ผู้ประกอบการที่รับซื้อใบและยอดอ้อย

2) กระทบวงอุตสาหกรรม ดำเนินการร่วมกับกระทบวงพลังงาน (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน) ในการส่งเสริมให้โรงไฟฟ้าชีวมวลที่มีสัดส่วนการใช้ใบและยอดอ้อยเป็นเชื้อเพลิง สามารถทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าได้ ในระดับราคาที่เหมาะสม พร้อมสร้างกลไกในการกำกับดูแล

4.3 ความร่วมมือกับภาคเอกชน

ขยายผลต้นแบบอุตสาหกรรมชีวภาพ ไปสู่ผู้ประกอบการ เพื่อผลักดันให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ ที่ต่อเนื่อง

5. มาตรการสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วม

5.1 การขอความร่วมมือ

1) ขอความร่วมมือให้โรงงานรับเฉพาะอ้อยสดเข้าหีบ และไม่รับอ้อยเผาเข้าหีบ ในช่วงเริ่มต้นการเปิดหีบอ้อย ไปจนถึงวันที่ 10 มกราคม 2569 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเดินทางที่ปลอดภัยในช่วงเทศกาลปีใหม่ และคืนอากาศบริสุทธิ์ให้แก่เยาวชนของชาติ เนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ

5.2 การรณรงค์และประชาสัมพันธ์

- 1) การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารสาธารณะต่าง ๆ
- 2) การจัดกิจกรรม Field Day เพื่อสาธิตและรณรงค์

5.3 การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ

- 1) จัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ให้ความรู้ในการตัดอ้อยสดสะอาดคุณภาพดี โดยร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินการ
- 2) เกษตรกรชาวไร่อ้อยดีเด่น (อ้อยสด 100%) เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้
- 3) การพัฒนาพนักงานขับรถตัดอ้อย

5.4 การสร้างเครือข่าย

- 1) กระทบวงอุตสาหกรรม ร่วมกับโรงงานน้ำตาลสร้างเครือข่ายชุมชนคนตัดอ้อยสดสะอาดคุณภาพดี พร้อมขยายผลเป็นชุมชนต้นแบบ
- 2) เครือข่ายผู้บริหารกระทบวง กับผู้บริหาร/เจ้าของธุรกิจ/ผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาล

6. มาตรการติดตามและประเมินผล

6.1 ระบบการรายงานและติดตาม

- 1) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีการจัดตั้ง “ศูนย์บริหารจัดการรับอ้อยเข้าหีบและเผ้าระวัง ฤดูกาลผลิตปี 2568/2569”
- 2) ติดตามข้อมูลปริมาณการรับอ้อยเข้าหีบเป็นรายวัน โดยมี war room ติดตามสถานการณ์ที่เป็น real time

6.2 การประเมินผลโครงการ

ประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลที่บอ้อย และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการฤดูการผลิตถัดไป

.....